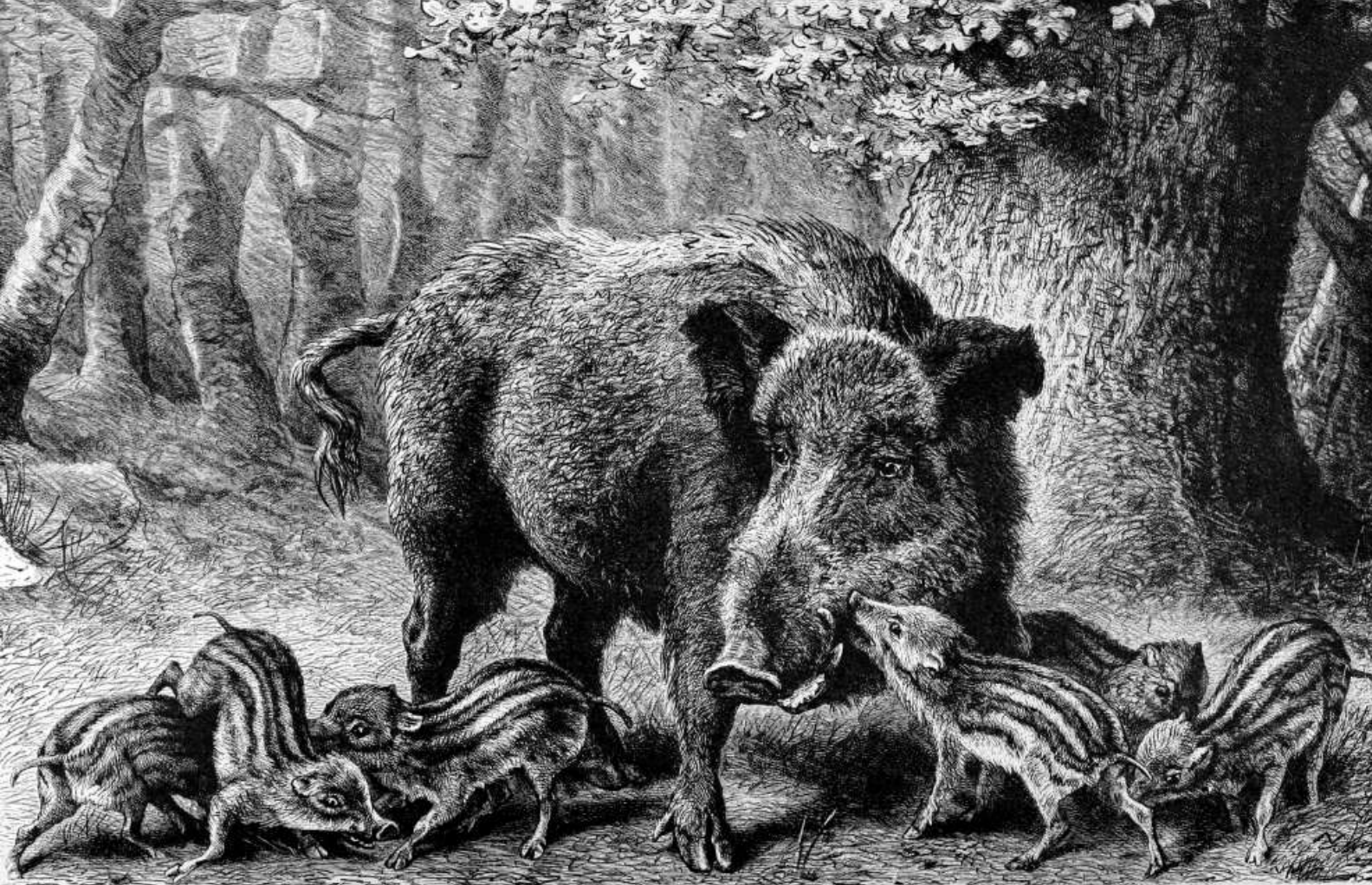

Wojewódzki
Inspektorat
Weterynarii
w Olsztynie

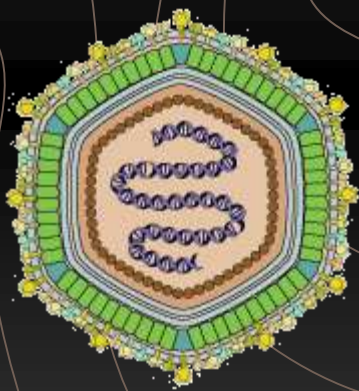
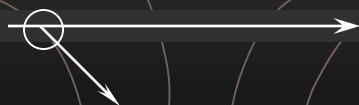
**ZEZWALAM NA
PRZETWARZANIE
MOICH DANYCH**

1. - Polskie Towarzystwo Nauk Weterynaryjnych
- Oddział w Olsztynie;
2. - Polskie Towarzystwo Nauk Weterynaryjnych
- Sekcja żywienia zwierząt i higieny pasz.

Przeszukiwania obszarów i zbierania zwłok dzików

Maciej Gajęcki¹,
Jacek Boruta², Magdalena Gajęcka¹,
Krzysztof Bednarczyk², Łukasz Zielonka¹

¹Katedra Prewencji Weterynaryjnej i Higieny Pasz, Wydział Medycyny Weterynaryjnej, Uniwersytet Warmińsko Mazurski w Olsztynie;

²Biuro Pasz, Farmacji i Utylizacji, Główny Inspektorat Weterynarii w Warszawie.

Sytuacja epidemiologiczna

Afrykański pomór świń

Nie tylko Polska boryka się z problemem wirusa afrykańskiego pomoru świń (ASF). W ostatnim czasie nowe ogniska choroby potwierdzono w takich krajach, jak Litwa, Łotwa, Estonia, Ukraina i Czechy.

ODNOTOWANE PRZYPADKI ASF U DZIKÓW W 2018 ROKU

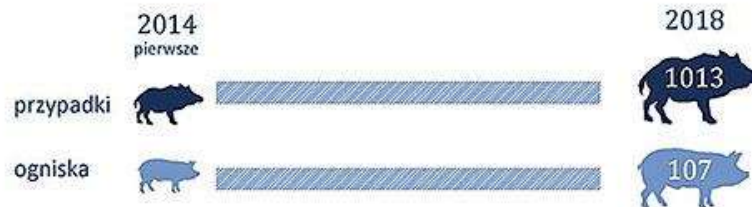
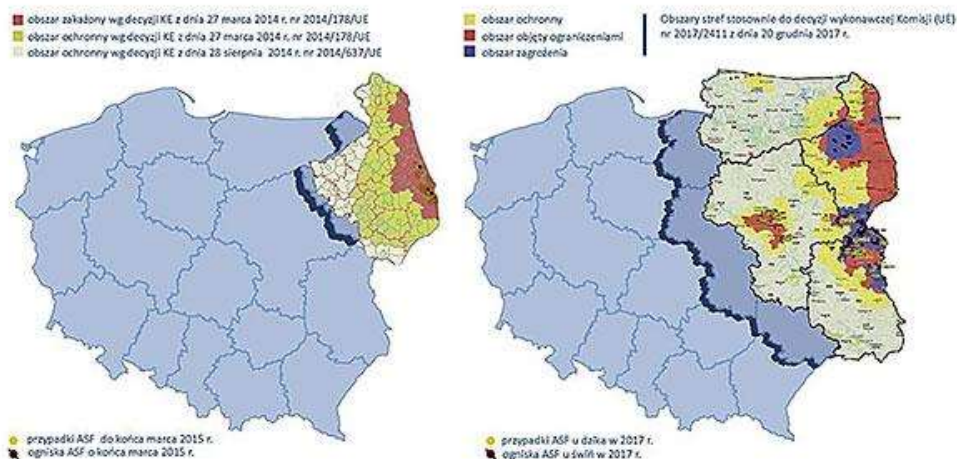

Źródło: DPA, Friedrich-Loeffle-Institut, "brak danych dla Białorusi"

Rozprzestrzenianie się ASF w Polsce

2014 r.

2017 r.

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie GIW; <https://bip.wetgiw.gov.pl/asf/mapa/> (dostęp: 17.01.2018 r.)

W woj. warmińsko-mazurskim jest 21 590 szt. dzików – jesteśmy 3. woj.

UWAGA!!! ZAGROŻENIE ASF!!!

PROSIMY UWAŻNIE PRZECZYTAĆ !!!

JAK POSTĘPOWAĆ W PRZYPADKU ZNALEZIENIA PADŁEGO DZIKA?

Afrykański pomór świń (ASF) to groźna choroba wirusowa, na którą chorują
WYŁĄCZNIE ŚWINIE I DZIKI.

Ludzie **NIE SĄ** wrażliwi na zakażenie wirusem ASF, stąd choroba ta nie stwarza zagrożenia dla ich zdrowia i życia. Występowanie ASF wśród dzików stanowi jednak bardzo poważne zagrożenie dla trzody chlewnej. Wirus ASF może przez długi czas utrzymywać się w zwłokach padłych dzików, dlatego powinny być one usuwane ze środowiska.

Celem niniejszej akcji informacyjnej jest wsparcie działań zmierzających do eliminacji wirusa, poprzez usuwanie ze środowiska martwych dzików, potencjalnie zakażonych ASF. Ścisłe przestrzeganie poniższych zasad zminimalizuje ryzyko ewentualnego rozprzestrzenienia się choroby, w tym ryzyko wprowadzenia ASF do gospodarstw, w których utrzymywane są świny.

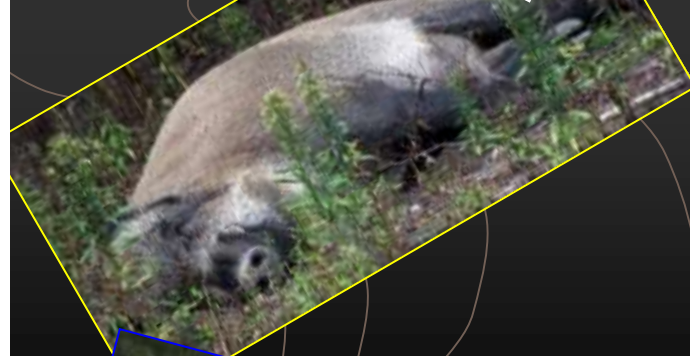
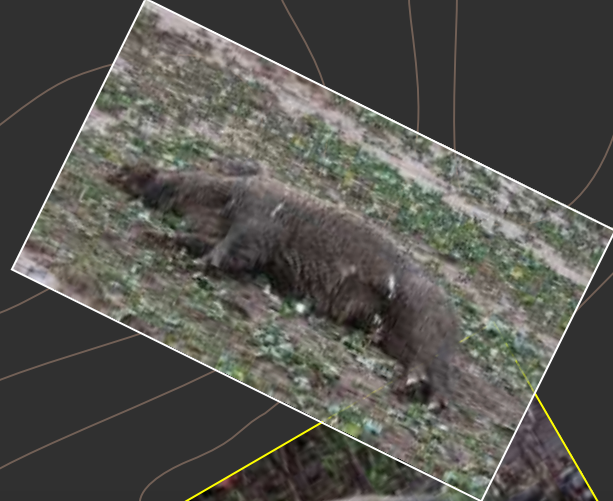
Przez „dziki padłe” należy rozumieć zwłoki dzików (w tym dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych) świeże lub w dowolnym stadium rozkładu, w tym również kości dzików.

Jak postępować po znalezieniu padłego dzika?

- jeżeli to możliwe, **oznakować** miejsce znalezienia zwłok dzika w celu ułatwienia ich odnalezienia przez właściwe służby;
- **powstrzymać się od dotykania zwłok dzika** i pozostawić je w miejscu znalezienia;
- **zgłosić fakt znalezienia padłego dzika** do właściwego miejscowo powiatowego lekarza weterynarii lub najbliższej lecznicy weterynaryjnej lub straży miejskiej lub miejscowego koła łowieckiego; w trakcie zgłoszenia należy podać miejsce znalezienia zwłok (np. charakterystyczne punkty orientacyjne lub współrzędne GPS), dane osoby zgłaszającej (w tym numer telefonu kontaktowego), liczbę znalezionych zwłok dzików w danym miejscu, ewentualnie stan zwłok padłych dzików (stan ewentualnego rozkładu, wyłącznie kości);

W związku z zagrożeniem ASF:

- w lesie **nie wolno** pozostawiać żadnych odpadków żywnościowych;
- **należy powstrzymać się od wywoływania hałasu**, który powoduje płoszenie dzików (w tym używania sprzętów lub pojazdów powodujących hałas);
- **nie spuszczać psów ze smyczy**;
- należy pamiętać, iż zgodnie z prawem, na obszarach występowania ASF, osobom mającym kontakt z dzikami nakazuje się stosowanie środków higieny niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia się ASF, w tym odkażanie rąk i obuwia;
- należy przestrzegać zasady, że osoba, która znalazła padłego dzika, a tym samym mogła mieć kontakt z wirusem ASF, przez 72 godziny po tym fakcie, nie powinna wchodzić do miejsc, w których utrzymywane są świny i nie wykonywać czynności związanych z obsługą świń.

Poz. 316 **ROZPORZĄDZENIE**
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia 24 stycznia 2018 r.

w sprawie wprowadzenia w 2018 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”

3.10. Poszukiwanie i bezpieczne usuwanie zwłok padłych dzików

Na obszarze określonym w załączniku do programu myśliwi oraz pracownicy Służb Leśnych mogą przeprowadzać poszukiwanie padłych dzików.

W przypadku zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej znalezienia zwłok dzika innych niż dzik zabity w wypadku komunikacyjnym, z których jest możliwe pobranie próbek do badań laboratoryjnych, **PLW** wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego **kwotę 100 zł brutto** za znalezione zwłoki dzika.

Osoba dokonująca zgłoszenia osobiście wskazuje miejsce, gdzie znajdują się zwłoki dzika, lub przekazuje informacje umożliwiające odnalezienie zwłok.

Zwłoki dzików padłych innych niż dziki zabite w wypadkach komunikacyjnych, o ile jest to możliwe, podlegają zagospodarowaniu zgodnie z odstępstwem przewidzianym w art. 19 rozporządzenia nr 1069/2009.

Procedura przeszukiwania obszarów i zbierania zwłok dzików lub ich szczątków

Mając na względzie ujednolicenie działań związanych ze zbieraniem i utylizacją padłych dzików w obszarach, gdzie występuje lub może występować

afrykański pomór świń,

określa się następujące zasady postępowania:

1. Za organizację działań związanych ze zbieraniem padłych dzików lub ich szczątków odpowiada wojewoda, który poprzez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego koordynuje powyższe działania. Centrum Zarządzania Kryzysowego odgrywa główną rolę w organizacji i poszukiwaniu zwłok dzików lub ich szczątków. Za poszukiwanie na terenach leśnych odpowiadają Lasy Państwowe. Na pozostałych terenach obwodów łowieckich Polski Związek Łowiecki.

Procedura przeszukiwania obszarów i zbierania zwłok dzików lub ich szczątków

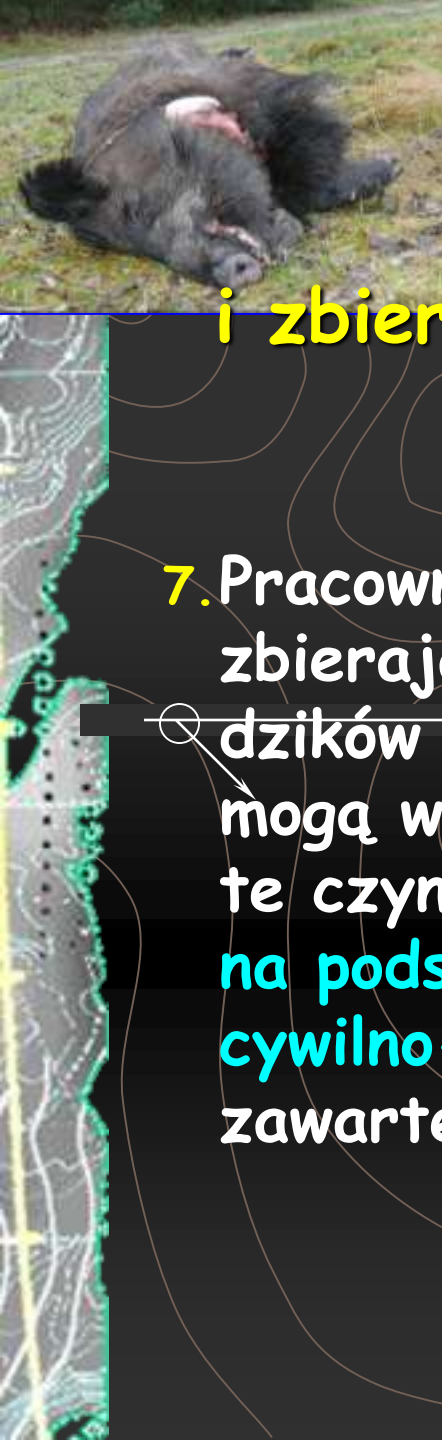
2. Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego we współpracy z wojewódzkim lekarzem weterynarii przygotowuje dla poszczególnych powiatów miesięczny plan przeszukań terenu w poszczególnych powiatach, określając miejsca przeszukań i wielkość terenu. Określa również metodykę przeszukiwania, datę i czas rozpoczęcia i zakończenia akcji.
3. W miejscach stwierdzenia martwych dzików, padłych na ASF należy przeprowadzać poszukiwania martwych osobników **nie rzadziej niż co dwa tygodnie**. Wojewódzcy lekarze weterynarii **przekazują PLW** informację o terminach przeszukań oraz obszarach, które zostaną nimi objęte.

Procedura przeszukiwania obszarów i zbierania zwłok dzików lub ich szczątków

4. **PLW** właściwy terytorialnie dla obszaru, na którym odbywać się będzie przeszukanie wraz osobą odpowiedzialną za osoby przeszukujące, **koordynuje kwestie organizacyjne w trakcie prowadzonych działań.**
5. **PLW** odpowiada za zabezpieczenie wszelkich niezbędnych środków i sprzętu do pobierania próbek w kierunku **ASF** oraz przestania tych próbek do laboratorium. Odpowiada również za zabezpieczenie odzieży ochronnej dla osób zajmujących się zbieraniem i załadunkiem zwłok dzików.
6. W przeszukiwaniu terenu uczestniczą obligatoryjnie: **PLW** lub wyznaczony przez niego pracownik Inspekcji Weterynaryjnej, lekarze weterynarii wyznaczeni do pobierania próbek, pracownicy fizyczni odpowiadający za zebranie i załadowanie dzików lub ich szczątków do worków foliowych oraz przetransportowanie ich do miejsca odbioru przez **zakład utylizacyjny**.

Procedura przeszukiwania obszarów i zbierania zwłok dzików lub ich szczątków

7. Pracownicy fizyczni zbierający zwłoki dzików mogą wykonywać te czynności na podstawie umowy cywilno-prawnej zawartej z PLW.

Przed rozpoczęciem pracy **muszą być przeszkoleni przez PLW** lub osobę przez niego wyznaczoną na okoliczność postępowania z ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego i materiałem zakaźnym.

Przeszkolenie powinno być potwierdzone podpisem osoby przeszkolonej na liście osób szkolonych w zakresie, o którym mowa w niniejszej procedurze.

Wzór potwierdzenia przeprowadzenia szkolenia stanowi załącznik nr 1 do niniejszej procedury.

Procedura przeszukiwania obszarów i zbierania zwłok dzików lub ich szczątków

8. **PLW** określa zasady przemieszczania zwłok dzików lub ich części z miejsca znalezienia do miejsca czasowego składowania, np. przy użyciu kładow, ładowaczy, samochodów z przyczepami, itp.

Zastosowany sprzęt po użyciu powinien zostać poddany dezynfekcji.

Za zabezpieczenie sprzętu odpowiada Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Dezynfekcji dokonuje Inspekcja Weterynaryjna lub wyznaczony przez nią podmiot.

Procedura przeszukiwania obszarów i zbierania zwłok dzików lub ich szczątków

9. Najpóźniej na dzień przed rozpoczęciem akcji przeszukiwania terenu **PLW** kontaktuje się z wybranym **zakładem utylizacyjnym kategorii 1**, znajdującym się w rejestrze zakładów prowadzonym przez Głównego Lekarza Weterynarii i ustala godzinę przyjazdu samochodu z **zakładu utylizacyjnego** do wyznaczonego przez **PLW** miejsca.
- ✓ Dokonując wyboru **zakładu** należy mieć na uwadze, aby był on położony najbliżej miejsca odbioru zwłok dzików.
- ✓ Zwłoki dzików lub ich części są dostarczane do wskazanego miejsca w sposób określony w pkt. 8.

Procedura przeszukiwania obszarów i zbierania zwłok dzików lub ich szczątków

10. Koszty utylizacji zwłok dzików lub ich części pokrywane są przez **PLW** z **rezerwy celowej** na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt.

✓ Przy czym koszty ponoszone przez budżet państwa nie mogą być wyższe aniżeli te, które wskazano w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. z 2015 r. poz. 187 ze zm.).

Procedura przeszukiwania obszarów i zbierania zwłok dzików lub ich szczątków

11. Skorzystanie z odstępstwa przewidzianego w art. 19 rozporządzenia 1069/2009 (zakopanie zwłok)

jest możliwe jedynie w przypadkach nadzwyczajnych za zgodą PLW

tj. niemożności przetransportowania pojedynczych zwłok dzika znalezione w miejscu niedostępnym.

Zwłoki powinny być zakopane tak, aby uniemożliwić ich odkopanie przez dzikie zwierzęta.

Procedura przeszukiwania obszarów i zbierania zwłok dzików lub ich szczątków

12. Każdorazowo po zakończeniu czynności, o których mowa w niniejszej procedurze, **PLW** sporządza meldunek (załącznik nr 2) o przebiegu i efektach przeprowadzonych działań, przekazując go do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego, Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii i Głównego Lekarza Weterynarii **w terminie nie dłuższym niż 3 dni od zakończenia akcji.**

Wojewódzkie Centra Zarządzania Kryzysowego są zobowiązane do składania raportów w tym zakresie do Centrum Zarządzania Kryzysowego MRiRW **w cyklu dwutygodniowym.**

Poz. 316 **ROZPORZĄDZENIE**
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia 24 stycznia 2018 r.

w sprawie wprowadzenia w 2018 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”

Zgodnie z rozporządzeniem nr 1069/2009:

- 1) wszystkie znalezione zwłoki dzików,
 - 2) wszystkie tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała odstrzelonych dzików, w tym sierść i skóra, w odniesieniu do których uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF,
 - 3) narogi i patrochy oraz inne części ciała odstrzelonego chorego dzika
- na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia są kwalifikowane jako **materiał kategorii 1** oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 1069/2009 lub zgodnie z odstępstwem przewidzianym w art. 19 rozporządzenia nr 1069/2009.

Poz. 316 **ROZPORZĄDZENIE**
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia 24 stycznia 2018 r.

w sprawie wprowadzenia w 2018 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”

PLW pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia **ASF**, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem **ASF**, z każdego znalezionej martwego dzika, w tym e zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych, na obszarze ochronnym oraz każdego dzika odstrzelonego, dostarczonego do położonego na tym obszarze punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

Poz. 316 **ROZPORZĄDZENIE**
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia 24 stycznia 2018 r.

w sprawie wprowadzenia w 2018 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”

Myśliwi, pracownicy Służby Leśnej i Straży Granicznej oraz osoby mające kontakt z martwymi dzikami mają obowiązek zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej faktu znalezienia zwłok dzików.

Patrochy odstrzelonego dzika na obszarze ochronnym są **kwalifikowane jako materiał kategorii 2** oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 13 rozporządzenia nr 1069/2009.

Poz. 316 ROZPORZĄDZENIE
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia 24 stycznia 2018 r.

w sprawie wprowadzenia w 2018 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej położonym poza obszarem objętym ograniczeniami, obszarem zagrożenia oraz obszarem ochronnym próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF są pobierane przez PLW w następujących przypadkach:

- 2) od każdego znalezionej martwego dzika, w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych i z każdego odstrzelonego chorego dzika.

Decyzja Głównego Lekarza Weterynarii ze stycznia 2018 roku

- ✓ Mając na względzie zapewnienie bezpiecznego zagospodarowania **zwłok padłych dzików** uprzejmie informuję, że powinny być one przekazywane do unieszkodliwienia w uprawnionych do tego celu zakładach sektora utylizacyjnego.

Decyzja Głównego Lekarza Weterynarii ze stycznia 2018 roku

- ✓ Niemniej jednak **PLW** może podjąć decyzję o skorzystaniu z odstępstwa przewidzianego w art. 19 lit. e rozporządzenia 1069/2009 (**zakopanie zwłok lub ich części**). Decyzja taka może być podjęta w uzasadnionych przypadkach, np.
 - niemożliwości przetransportowania pojedynczych zwłok dzika lub jego części lub w przypadku gdy przewóz zwiększałby niebezpieczeństwo rozprzestrzeniania zagrożenia (np. przejazd przez tereny wiejskie o dużym skupisku trzody chlewnej).

Decyzja Głównego Lekarza Weterynarii ze stycznia 2018 roku

- ✓ W przypadku podjęcia decyzji o zakopaniu, zwłoki powinny być zakopane tak, aby **uniemożliwić ich odkopanie przez dzikie zwierzęta**.
- ✓ Dół, do którego będą deponowane zwłoki dzika powinien być wykopany **w możliwie bliskiej odległości od znalezionej dzika** tak aby można było bezpośrednio złożyć go do przygotowanego dołu bez konieczności znacznego przemieszczania.
- ✓ Ma to na celu **ograniczenie liczby miejsc, które mają styczność ze zwłokami dzika**.
- ✓ Niemniej jednak dół powinien być przygotowany na uboczu, **w miejscu nieuczęszczanym przez ludzi**.

Decyzja Głównego Lekarza Weterynarii ze stycznia 2018 roku

- ✓ Wykopany dół powinien być na tyle głęboki, aby pomieścić całe zwłoki dzika oraz uniemożliwić dostęp innym zwierzętom dzikim po zasypianiu ziemią.
- ✓ Miejsce zakopania dzika (np. współrzędne GPS lub opis miejsca zakopania) powinno zostać odnotowane w dokumentacji prowadzonej sprawy.

Decyzja Głównego Lekarza Weterynarii ze stycznia 2018 roku

- ✓ Przed zasypaniem zwłoki dzika powinny być zdezynfekowane środkiem biobójczym w celu zmniejszenia aktywności potencjalnego wirusa.
- ✓ Ponadto, na ułożone w dole zwłoki należy zastosować **sodę kaustyczną**, która zmniejszy ryzyko odgrzebania zwłok przez inne zwierzęta.
- ✓ Zdezynfekowane zwłoki dzika ułożone w przygotowanym dole, należy przysypać warstwą ziemi co najmniej do poziomu terenu, udeптаć oraz ponownie spryskać preparatem biobójczym.
- ✓ Dezynfekcji powinna podlegać również okolica znalezienia zwłok dzika.

W sprawie poniesienia kosztów utylizacji padłych dzików

- Do zadań gminy należy **utrzymanie czystości i porządku na jej terenie**.
- Wynika to z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. **o utrzymaniu czystości i porządku w gminach** (Dz. U. z 2017 r. poz. 1289, z późn. zm.).
- Przepis art. 3 ust. 2 ww. ustawy określa, że **gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania**, a w szczególności:

2c) **zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji** własnych lub wspólnych z innymi gminami instalacji i urządzeń do zbierania, transportu i unieszkodliwiania **zwłok zwierzęcych lub ich części**;

15) **zapewnienie zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok bezdomych zwierząt lub ich części** oraz współdziałanie z przedsiębiorcami podejmującymi działalność w tym zakresie.

W sprawie poniesienia kosztów utylizacji padłych dzików

interpretacja

Wprawdzie art. 3 ust. 2 pkt 15 ww. ustawy odwołuje się do zwierząt bezdomnych, tzn. domowych lub gospodarskich, które uciekły, zabłąkały się lub zostały porzucone przez człowieka, a nie ma możliwości ustalenia ich właściciela lub innej osoby, ~~pod której opieką trwale dotąd pozostawały.~~

Niemniej jednak należy zauważyć, że użycie w art. 3 ust. 2 przedmiotowej ustawy wyrażenie **"w szczególności"** wskazuje jednoznacznie, że obowiązki gminy w zakresie utrzymania czystości i porządku wymienione w tym przepisie mają charakter przykładowy, a **katalog tych zadań ma charakter otwarty.**

Oznacza to, że **gmina zobowiązana jest do podejmowania** także innych, niewymienionych działań, o ile są one konieczne dla utrzymania czystości i porządku.

Jednym z takich działań będzie niewątpliwie usunięcie i utylizacja zwłok zwierząt dzikich, nie będących przedmiotem ochrony gatunkowej znajdujących się na terenie gminy.

W sprawie poniesienia kosztów utyliczacji padłych dzików

interpretacja

Obowiązki gminy w zakresie utrzymania czystości i porządku **nie dotyczą** wszystkich nieruchomości położonych na jej obszarze.

Przepis art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy z 5 grudnia 2008 r.

- o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2016 r. poz. 1866, z późn. zm.) **nakłada na właściciela, posiadacza lub zarządzającego nieruchomością obowiązek usuwania z nieruchomości padłych zwierząt.**

W związku z powyższym, **na właścicielu** (posiadaczu, zarządzającym) **nieruchomości ciąży obowiązek usuwania i utylizacji zwłok zwierząt.**

Obowiązek gminy w tym zakresie ogranicza się do nieruchomości gminnych, w tym dróg gminnych.

W sprawie poniesienia kosztów utyliczacji padłych dzików

interpretacja

Wskazać również należy, że w przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej podlegającej obowiązkowi zwalczania, **PLW, w drodze rozporządzenia - aktu prawa miejscowego**, może m. in. nakazać zagospodarowanie w określony sposób zwłok zwierząt łownych lub ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących od tych zwierząt [vide: art. 45 ust. 1 pkt 8b ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1855, z późn. zm.)].

W świetle art. 45 ust. 1a wskazanej ustawy podmiotowi, który poniósł koszty związane z realizacją ww. nakazu, przysługuje ze środków budżetu państwa **zwrot kosztów faktycznie poniesionych** w związku z realizacją nakazu.

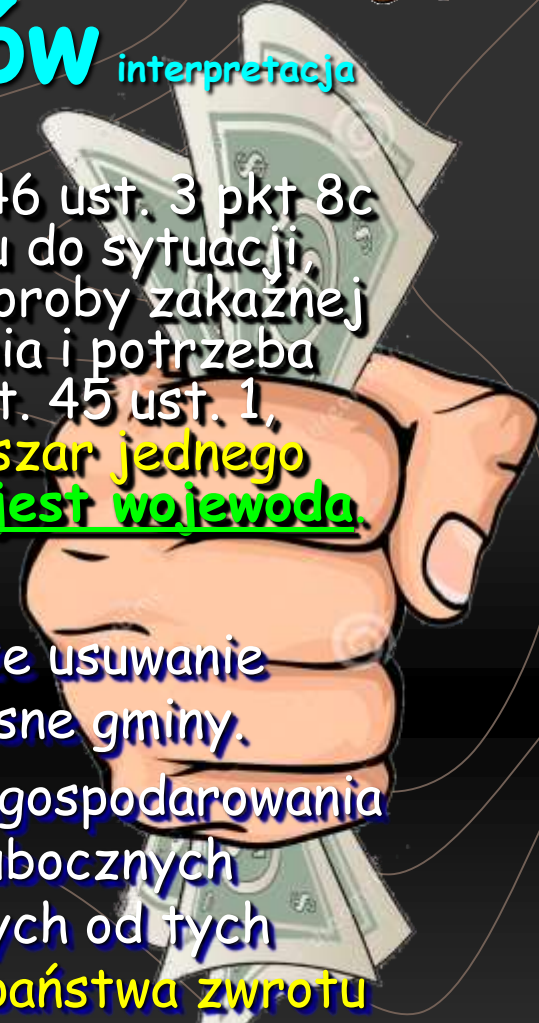

W sprawie poniesienia kosztów utylizacji padłych dzików

interpretacja

Analogicznie regulacje zostały zawarte w art. 46 ust. 3 pkt 8c i ust. 3a przedmiotowej ustawy w odniesieniu do sytuacji, gdy zagrożenie wystąpienia lub wystąpienie choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania i potrzeba zarządzenia środków, o których mowa w art. 45 ust. 1, **występuje na obszarze przekraczającym obszar jednego powiatu i do wydania rozporządzenia właściwy jest wojewoda.**

Biorąc pod uwagę powyższe, podkreślić należy, że usuwanie i utylizacja zwłok zwierzyny stanowi zadanie własne gminy.

W razie, gdy **PLW** lub **wojewoda** nałoży nakaz zagospodarowania w określony sposób zwłok zwierząt łownych lub ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących od tych zwierząt, **możliwe jest ubieganie się z budżetu państwa zwrotu faktycznie poniesionych kosztów utylizacji padłych dzików.**

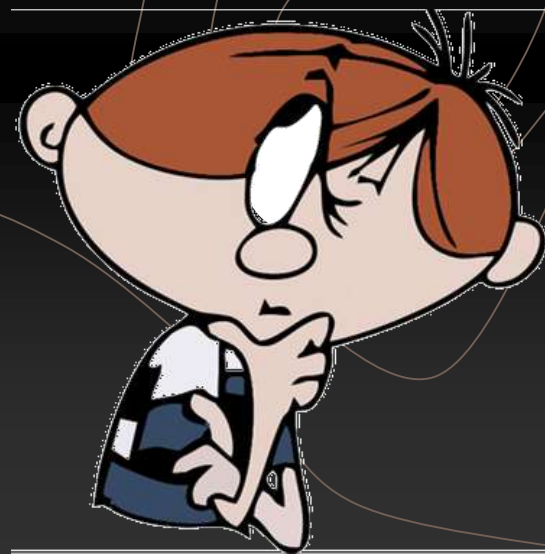
Rozmieszczenie zakładów utylizacyjnych kat. 1 w Polsce

Rozmieszczenie zakładów utylizacyjnych kat. 2. w Polsce

Spalarnie w Polsce

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ